

<https://www.trouw.nl/opinie/het-inkrimpen-van-de-veestapel-is-onvermijdelijk~b8fcb979/>

Het inkrimpen van de veestapel is onvermijdelijk

2 juni 2021, 15:44

Opinie Stikstofcrisis

Zonder inkrimping van de veestapel heeft de gezamenlijke stikstofaanpak van boeren, bouwers en natuurclubs geen enkele zin, aldus Frans en Johan Vollenbroek.

Op 31 januari 2020 [beschreef een van ons](#), Frans, in *Trouw* de worsteling met de vraag of het lidmaatschap van Natuurmonumenten moest worden gecontinueerd. Die twijfel kwam voort uit de in onze ogen lakse houding van Natuurmonumenten richting de politiek, die maar geen paal en perk wil stellen aan de stikstofemissies en aan de omvang van de veehouderij in Nederland. [‘De natuur is niet gebaat bij spierballentaal’](#), antwoordden voorzitter Jeroen Dijsselbloem en directeur Marc van den Tweel (*Trouw*, 5 februari). Ze legden uit dat Natuurmonumenten in 2015 wel bedenkingen had bij het Programma Aanpak Stikstof (PAS), maar dat ze er toch mee hadden ingestemd, omdat het PAS ‘op papier een evenwichtige aanpak was die het voordeel van de twijfel verdiende’.

Inmiddels zijn we meer dan een jaar verder en de geschiedenis lijkt zich te herhalen: Natuurmonumenten en Natuur & Milieu enerzijds en LTO Nederland, VNO-NCW, MKB-Nederland en Bouwend Nederland anderzijds hebben een monsterverbond gesloten. Samen doen zij ‘een voorstel voor een aanpak die de vermindering van de uitstoot van stikstof stevig versnelt, de natuur versterkt, boeren toekomst biedt en die weer ruimte schept voor nieuwe economische ontwikkelingen’, aldus de website van Natuurmonumenten. Het zijn dezelfde woorden die in 2015 aan het PAS ten grondslag lagen.

Opmerkelijk is dat in de deal niet wordt gesproken over inkrimping van de veestapel. Wel worden innovatie in de landbouw, vrijwillige verplaatsing van piekbelasters en de vrijwillige uitkoop van stoppers als speerpunten genoemd. Kosten: tot 2030 is jaarlijks 1,7 miljard euro aan investeringen nodig. Anders gezegd: er is jaarlijks 1,7 miljard nodig om niet te hoeven krimpen.

Zoönosen

Nederland telt 17,5 miljoen inwoners, 3,9 miljoen runderen, 12 miljoen varkens, 500.000 paarden, 1,5 miljoen schapen en geiten en 100 miljoen kippen. Nederland is te klein om al deze mensen en dieren te voeden. Daarom worden grote hoeveelheden voedsel en veevoer ingevoerd, als gevolg waarvan Nederland bij de top-5 hoort van de

hoofdverantwoordelijken van wereldwijde ontbossing (aldus het WWF). Het gevolg van deze mondialisering is dat landschap en natuur in Nederland worden verziekt door een ammoniakdeken, een mestoverschot, ontsierende megastallen, Q-koorts, kippenziekten en zoönosen, terwijl in veevoer exporterende landen 30.000 hectare oerwoud per jaar verloren gaat. Boeren waren eeuwenlang de hoeders van het Nederlandse landschap. Intensivering van de landbouw en ruilverkaveling maakten korte metten met de diversiteit van het landschap. Wandelpaden, heggen en natuurlijke oevers zijn grotendeels verdwenen en veel burgers gaan naar het buitenland om te recreëren, liefst meerdere keren per jaar. Dit is mede mogelijk gemaakt doordat de kosten van levensonderhoud in de afgelopen decennia steeds lager zijn geworden (het deel van ons inkomen dat we aan voedsel besteden is volgens het CBS nog maar 8 procent). Ook eten burgers steeds meer voedsel dat van elders komt. Vaak wordt dat per vliegtuig aangevoerd, terwijl de Nederlandse boeren in toenemende mate voor de export produceren, met name dierlijke producten als vlees en zuivel. Inkrimping van de Nederlandse veestapel is onvermijdelijk. Burgers, banken, de agro-industrie, natuurbeheerders, de bouwsector én boeren moeten tot een nieuw sociaal contract komen die het Nederlandse landschap weer gezond maakt, de bouw van nieuwe woningen mogelijk maakt én waardoor onze ecologische voetafdruk in het buitenland kleiner wordt. Hierbij kan geput worden uit de vele plannen die al op tafel liggen, zoals 'Beter betaald boeren' en 'Natuurrijk Nederland'. Het maken van zo'n masterplan vraagt om een krachtige leiding van het nieuwe kabinet.

Lees ook:

Boeren, bouwers en natuurclubs willen samen uit de stikstofimpasse komen (maar dat kost wel geld)

Na twee jaar stikstofcrisis weten grote organisaties als landbouwkoepel LTO Nederland, Natuurmonumenten, VNO-NCW en Bouwend Nederland elkaar voor het eerst écht te vinden. In een brief in het FD presenteren ze hun inzet voor de kabinetsformatie. [Maar wat is deze samenwerking waard?](#)

'Mijn' Natuurmonumenten kan beter, en daarom blijf ik lid

[Waarom blijf ik lid van Natuurmonumenten nu die zich te weinig inzet](#), vraagt Frans Vollenbroek, oud-medewerker van het ministerie van Vrom en van de Europese Commissie, zich af. Zijn antwoord: om samen met andere leden te gaan zorgen voor meer politieke invloed.

De natuur is niet gebaat bij meer spierballentaal, het Malieveld is al genoeg vertrappeld

Om het stikstofprobleem definitief achter ons te laten, [zijn drie dingen nodig](#), stellen voorzitter Jeroen Dijsselbloem en directeur Marc van den Tweel van Natuurmonumenten.